Euroopan parlamentti
2024-2029

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta
Puheenjohtaja

21.11.2024

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto työttömiksi jääneitä työntekijöitä tukevan Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotosta Belgian hakemuksen johdosta – EGF/2024/002 BE/Limburg machinery and paper (2024/0286(BUD))

Arvoisa puheenjohtaja

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 21. marraskuuta 2024. Viimeksi mainitussa kokouksessa se päätti esitellä asiasta vastaavalle budjettivaliokunnalle jäljempänä esitetyn lausunnon.

Kunnioittavasti

Li Andersson

LAUSUNTO

A. ottaa huomioon, että Belgia toimitti 19. heinäkuuta 2024 asetuksen (EU) 2021/691 (EGR-asetus) 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti hakemuksen, joka koskee rahoitustuen saamista Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR) työntekijävähennysten vuoksi NACE Rev. 2:n kaksinumerotasoon 17 (Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus) ja kaksinumerotasoon 28 (Muiden koneiden ja laitteiden valmistus) luokitelluilla toimialoilla NUTS 2 -alueella Provincie Limburg (BE22) Belgiassa;

B. ottaa huomioon, että Belgia toimitti hakemuksen käyttäen perustana EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan toimintakriteeriä, jossa edellytetään vähintään 200:n työttömäksi jääneen työntekijän työskentelyn loppumista neljän kuukauden viiteajanjakson aikana (tässä tapauksessa 31. joulukuuta 2023 – 30. huhtikuuta 2024) yrityksissä, jotka toimivat NACE Rev. 2:n kaksinumerotasolla määritellyllä samalla tai eri talouden alalla ja sijaitsevat samalla NUTS 2 -tason alueella tietyssä jäsenvaltiossa; ottaa huomioon, että arvioituaan hakemuksen komissio on tullut EGR-asetuksen kaikkien sovellettavien säännösten mukaisesti siihen tulokseen, että edellytykset rahoitustuen saamiseksi EGR:stä täyttyvät;

C. ottaa huomioon, että hakemus koskee 681:tä työttömäksi jäänyttä työntekijää (tukeen oikeutettua edunsaajaa), joiden työskentely on loppunut edellä mainituilla talouden aloilla;

D. ottaa huomioon, että komissio hyväksyi 5. marraskuuta 2024 ehdotuksen päätökseksi EGR:n varojen käyttöönotosta Belgian hyväksi, jotta voidaan tukea 632:n kohteena olevan edunsaajan paluuta työmarkkinoille;

E. ottaa huomioon, että työntekijävähennykset paperialalla johtuvat Sappi-konsernin (Sappi) päätöksestä lopettaa tuotanto Lanakenissa ja sulkea tuotantolaitos; ottaa huomioon, että suurin syy tähän on lisääntyvästä digitalisaatiosta johtuva graafisten tuotteiden kysynnän väheneminen ja siitä johtuva Euroopan puuvapaata päällystettyä paperia valmistavan teollisuuden ylikapasiteetin kasvu (Euroopan puuvapaata päällystettyä paperia valmistavan teollisuuden kapasiteetti on vähentynyt 15 vuodessa 50 prosenttia, ja se oli 4,6 miljoonaa tonnia vuonna 2023); ottaa huomioon, että tämä johti 567 irtisanomiseen;

F. ottaa huomioon, että Limburgissa tarjolla olevien teollisuustyöpaikkojen määrä väheni 15 prosenttia vuonna 2023 edelliseen vuoteen verrattuna; ottaa huomioon, että työntekijävähennykset konealalla johtuvat Purmo Group Belgium NV:n (Purmo) päätöksestä lopettaa 50 mm:n paneelilämmittimien tuotanto Zonhovenin tuotantolaitoksessa ja sulkea asianomainen tuotantolinja; ottaa huomioon, että syynä tuotannon lopettamiseen on paneelilämmittimien kysynnän jyrkkä lasku EU:ssa, mikä liittyy vaihtoehtoisten lämmitysjärjestelmien, kuten lämpöpumppujen ja matalalämpöjärjestelmien, kasvavaan kysyntään, joka puolestaan johtuu kaasun hintojen noususta Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksena ja yksityiseen kulutukseen kohdistuvista kerrannaisvaikutuksista sekä rakennusten ja teollisuuden hiilestä irrottamisesta energiankulutuksen vähentämiseksi; ottaa huomioon, että tämä johti 114 irtisanomiseen;

G. ottaa huomioon, että työttömiksi jääneet työntekijät ovat Lanakenista (83 %) ja Zonhovenista (27 %), joten työntekijävähennykset vaikuttavat eniten Limburgin maakuntaan Flanderissa; ottaa huomioon, että Lanakenin ja Zonhovenin työmarkkinoilla on heikompi tilanne kuin Limburgissa kokonaisuudessaan tai Flanderissa; ottaa huomioon, että työssäkäyvän väestön määrän suhde tarjolla olevien työpaikkojen määrään on Lanakenissa 49 prosenttia eli 19 prosenttiyksikköä pienempi kuin Limburgissa (68 %) ja 24 prosenttiyksikköä pienempi kuin Flanderissa (73 %) ja että vastaava määrä Zonhovenissa on 55 prosenttia eli 13 prosenttiyksikköä pienempi kuin Limburgissa ja 18 prosenttiyksikköä pienempi kuin Flanderissa; ottaa huomioon, että työnhakijoiden määrä suhteessa avointen työpaikkojen määrään on Lanakenissa ja sitä ympäröivällä alueella (Maasland) 4,5 (noin kaksi kertaa suurempi kuin Flanderissa); ottaa huomioon, että lisäksi rakenneuudistus Alankomaissa on vaikuttanut kielteisesti Maaslandin työmarkkinoihin, sillä alankomaalainen autonvalmistaja VDL ilmoitti, että sen Bornissa sijaitsevasta tuotantolaitoksesta vähennetään 1. maaliskuuta 2024 alkaen noin 2 000 työpaikkaa, joista 700 koski Maaslandissa asuvia rajatyöntekijöitä;

H. toteaa Belgian ilmoittaneen, että yksilöllisten palvelujen koordinoitu paketti on laadittu yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa EGR-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti; ottaa huomioon, että ammattiliitot ja työnantajajärjestöt osallistuvat Flanderin julkisen työvoimapalvelun (VDAB) toimintaan kaikilla tasoilla;

I. ottaa huomioon, että EGR ei saa ylittää 30 miljoonan euron vuotuista enimmäismäärää (vuoden 2018 hintoina), kuten vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta 17. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 8 artiklassa säädetään;

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää näin ollen asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. muistuttaa, että EGR:n tavoitteena on osoittaa solidaarisuutta edunsaajille ja tarjota heille tukea; toteaa, että EGR:n rahoitustuki olisi keskitettävä ensisijaisesti aktiivisiin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin ja yksilöllisiin palveluihin, joilla pyritään integroimaan edunsaajat nopeasti takaisin ihmisarvoisiin ja kestäviin työpaikkoihin joko entisellä toimialalla tai sen ulkopuolella; korostaa, että on tärkeää valmistella työntekijöitä kipeästi tarvittavaan Euroopan talouden ja yhteiskunnan vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja tukea heitä tässä; muistuttaa tässä yhteydessä, että unionilla on tärkeä rooli oikeudenmukaisen siirtymän edellyttämien pätevyyksien rahoittamisessa, myös EGR:n kautta, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti;

2. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja että Belgia on oikeutettu saamaan pyydettyä kyseisen asetuksen mukaista rahoitustukea 704 135 euroa eli 60 prosenttia 1 173 559 euron kokonaiskustannuksista, joista yksilöllisten palvelujen osuus on 1 126 559 euroa ja valmistelu-, hallinnointi-, tiedotus- ja mainonta- sekä valvonta- ja raportointitoimien osuus 47 000 euroa; muistuttaa, että EGR-asetuksen mukaisesti Belgialla on oikeus yhteisrahoitusosuuteen, joka on enintään 85 prosenttia kokonaiskustannuksista;

3. ottaa huomioon, että työntekijöitä vähentäneet yritykset noudattivat työntekijöiden joukkovähentämistä koskevaa Belgian lainsäädäntöä, jossa säädetään pakollisesta menettelystä työntekijöiden edustajille tiedottamista ja heidän kuulemistaan varten; panee tyytyväisenä merkille, että Belgia on ilmoittanut, että ensimmäiset työntekijöille suunnatut tiedotustilaisuudet alkoivat 26. joulukuuta 2023 ja että työllistämisyksiköt aloittivat toimintansa välittömästi irtisanomisten jälkeen ja että VDAB järjesti jo 13. maaliskuuta 2024 Lanakenissa entisille Sappin ja Purmon työntekijöille työpaikkamessut, joihin osallistui noin 20 yritystä;

4. ottaa huomioon, että irtisanotuista työntekijöistä kolmasosa on vähintään 55-vuotiaita ja 30 prosenttia heikosti koulutettuja; katsoo, että kun otetaan huomioon nämä työntekijäprofiilit sekä avointen työpaikkojen määrän laskusuuntaus ja maantieteellinen jakauma, työntekijät tarvitsevat räätälöityä lisätukea, jotta he voivat onnistua siirtymisessä työelämään;

5. painottaa Belgian vahvistaneen, että EGR:stä tuettaviin toimiin ei saada rahoitustukea muista unionin rahoitusvälineistä;

6. toteaa, että työntekijöille tarjottavat yksilölliset palvelut koostuvat seuraavista toimenpiteistä: a) sosiaalitoimista vastaava neuvonantaja, b) neuvonta ja ammatillinen ohjaus, c) aktiivinen työnhaun tukeminen, d) koulutus, uudelleenkoulutus ja ammatillinen koulutus sekä e) työpaikalla annettava koulutus; korostaa, että kun otetaan huomioon kohteena olevien edunsaajien ikä ja koulutusprofiili, näiden ryhmien erityistarpeet olisi otettava huomioon yksilöllisiä palveluja tarjottaessa;

7. korostaa erityisesti EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan merkitystä, sillä siinä edellytetään, että koordinoidussa paketissa ennakoidaan tulevia työmarkkinanäkymiä ja tarvittavia taitoja, jotka sopivat yhteen resurssitehokkaaseen ja kestävään talouteen siirtymisen kanssa ja joissa keskitytään erityisesti digiteollisella aikakaudella tarvittavien taitojen jakamiseen; pitää myönteisenä, että VDAB:n tavanomainen tuki irtisanotuille työntekijöille sisältää digitaalisia välineitä sekä digitaitoja ja resurssitehokkaassa taloudessa tarvittavia taitoja koskevaa koulutusta;

8. palauttaa mieliin, että EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään yksilöllisten palvelujen koordinoituun pakettiin sisältyvien erityisten kestoltaan rajoitettujen toimenpiteiden mahdollisuudesta, muun muassa lastenhoitoavustusten maksamisesta, jotta voidaan helpottaa työnhakijoiden osallistumista ehdotettuihin toimiin.